

Δυσπιστία στην παντοδυναμία του Θεού (Αρχιμανδρίτης Ιερώνυμος Νικολόπουλος, Α΄ Γραμματεύς - Πρακτικογράφος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Αν την προηγούμενη Κυριακή, με αφορμή το ευαγγελικό ανάγνωσμα, εντοπίζαμε ως αιτία εκκοσμίκευσης του εκκλησιαστικού σώματος εξωτερικούς πειρασμούς, με κύριους το εξουσιαστικό φαινόμενο, την εγκοσμιοκρατία και τη διαστρέβλωση της αποκεκαλυμμένης αλήθειας, η σημερινή ευαγγελική περικοπή έρχεται συμπληρωματικά για να μας βοηθήσει στον προσδιορισμό και άλλων κινδύνων, εσωτερικών αυτή τη φορά, που όμως οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα, την έκπτωση της Εκκλησίας από σώμα Χριστού σε σχήμα του κόσμου τούτου. Κι είναι φρικτό να προδίδει κανείς τον θείο δομήτορα της Εκκλησίας συντελώντας στη θεώρηση ότι ο λόγος ύπαρξης της Εκκλησίας στον κόσμο, που δεν είναι άλλος από το να εξασφαλίζει τη σωτηρία και να οδηγεί στην αγιότητα, δεν είναι ο μόνος, αλλά η Εκκλησία μπορεί περιστασιακά να χρησιμοποιηθεί για να υπηρετηθούν και άλλοι σκοποί πιο ρηχοί, πιο

ατελείς και πάντως με ημερομηνία λήξης.

Ο λόγος παράθεσης των ευαγγελικών αυτών αναγνωσμάτων δεν είναι η κινδυνολογία ή η καλλιέργεια φόβου στην ψυχή όσων ζούν πνευματικά, ιδίως όσων έχουν εντονότερα την ευθύνη της Εκκλησίας, ώστε να αναστέλλουν τις όποιες προσπάθειες ή ενέργειές τους. Ούτε πάλι οι περικοπές υπάρχουν ως αφορμή αλληλοκατηγορίας, έριδων και διχοστασιών μεταξύ πνευματικών αδελφών στα πλαίσια της όποιας κριτικής. Το Ευαγγέλιο ενώνει και τα κείμενά του υπάρχουν για να μας προειδοποιούν για τους πνευματικούς κινδύνους, ώστε να επαγρυπνούμε περισσότερο στην απόκρουση του όποιου πειρασμού, με ιδιαίτερη προοπτική τη μεταξύ μας ενότητα.

«Γενεά άπιστος και διεστραμμένη»

Ένας ταλαιπωρημένος πατέρας οδηγεί τον μονάκριβο γιό του μπροστά στον Χριστό με μεγάλο παράπονο. Ο λόγος; Ο γιός του βασανιζόταν από δαιμόνιο κι ενώ παρακάλεσε τους μαθητές του Χριστού να τον θεραπεύσουν, αυτοί δεν μπόρεσαν. Δεν αρνήθηκαν! Προσπάθησαν αλλά δεν τα κατάφεραν! Αυτοί που μόλις πριν από λίγο στη δοκιμαστική περιοδεία που τους είχε στείλει ανά δύο ο Ιησούς, υπέτασσαν τα δαιμόνια και έκαναν πληθώρα θαυμάτων, τώρα απέτυχαν. Και φαίνεται πως αυτό κόστισε πολύ στη φήμη των μαθητών...

Πως αντιδρά ο Χριστός; Με μια αναφώνηση, που προδίδει αγανάκτηση και θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει πως είναι υπερβολική, ίσως και εκτός θέματος: «Ω γενεά άπιστος και διεστραμμένη, έως πότε εσομαι μεθ' υμων; έως πότε ανέξομαι υμών; φέρετέ μοι αυτόν ώδε». Εγκαλεί συλλήβδην όσους τον άκουγαν ως «γενεά άπιστο και διεστραμμένη». Τι προσδιορίζουν αυτοί οι χαρακτηρισμοί; Σαφώς και δεν κατηγορεί για έλλειψη προσανατολισμού προς τον αληθινό Θεό όσους ήταν παρόντες, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι μαθητές του. Σαφώς και δεν τους χαρακτηρίζει αθέους. Οι όροι «άπιστος και διεστραμμένη» προσιδιάζουν στην πνευματική κατάσταση εκείνη κατά την οποία υπάρχει μιά βασική παραδοχή περί της αλήθειας της πίστης, αλλά δεν υπάρχει απόλυτη εμπιστοσύνη και εξάρτηση από τον Θεό Πατέρα.

Προσδιορίζονται υπό τους χαρακτηρισμούς αυτούς εκείνοι οι οποίοι, έχοντας

βιώσει πάμπολλες πνευματικές καταστάσεις και εμπειρίες, εξακολουθούν να μην «παραδίδονται στον Θεό», δηλαδή δυσπιστούν για τη θεία παντοδυναμία, για τη θεία πρόνοια, για τη θεία αγάπη, και επιφυλάσσονται. Είναι η προσέγγιση που εκφράζεται με τον συλλογισμό, «ναί μεν ο Θεός τότε προνόησε, προστάτευσε, μερίμνησε, ενήργησε, αλλά μπορεί να κάνει, ή άραγε θα κάνει, το ίδιο και τώρα;». Είναι ουσιαστικά μια αμφιβολία όχι για το αν υπάρχει Θεός, αλλά για το τι μπορεί να κάνει. Όχι για το αν είναι Θεός, αλλά για το τι ή πόσο είναι Θεός.

«Διατι ουκ ηδυνήθημεν;»

Μπροστά στην κατάσταση που δημιουργείται οι μαθητές προσέρχονται έντρομοι, όχι για να ρωτήσουν «που κάναμε λάθος;» ή να ζητήσουν συγγνώμη. Έρχονται και ρωτούν για τον λόγο της αποτυχίας τους όχι με εμφανή πόθο πνευματικής ωρίμανσης και διόρθωσης, αλλά με προφανή φόβο μην τυχόν έχασαν το χάρισμα για το οποίο προηγουμένως επαίρονταν, ότι είχαν «εξουσία επί πνευμάτων ακαθάρτων»!

Που ήταν το σφάλμα των μαθητών; Στο ότι είχαν συνηθίσει να τελούν θαύματα. Δεν ενεργούσαν τα θαύματα με διαρκή την ευγνωμοσύνη στη θεία παντοδυναμία που τους είχε κάνει δωρεά αυτό το χάρισμα, αλλά το θεώρησαν προσωπική τους ικανότητα, έστω και επίκτητη, και πάντως με σαφή πλέον την αναφορά στον εαυτό τους. Συνήθισαν τη διαχείριση της χάριτος και δεν κατανοούσαν πόσο σπουδαίο ήταν αυτό, γιατί τους είχε δοθεί και από ποιόν τους είχε χαρισθεί. Μια εξοικείωση πνευματικά απαράδεκτη, την οποία ο ίδιος ο Χριστός, με τρόπο πολύ παιδαγωγικό, μιλώντας για ασκητική επαγρύπνηση, για επαύξηση της προσευχής και της νηστείας, θέλησε να τους αφαιρέσει χωρίς να τους ταράξει περισσότερο, γι' αυτό και ενώ πριν τους είχε επιτιμήσει, τώρα τους αναπαύει, ώστε να μην οδηγηθούν σε υπερβολική θλίψη. Βεβαίως, ενώ τους αναπαύει, τους νουθετεί και τους μιλάει ήπια, τους προσδιορίζει με κάθε ειλικρίνεια την αιτία της αποτυχίας τους: «διά την απιστίαν υμών», εννοώντας εδώ ως απιστία την εξοικείωση, τη συνήθεια από ενδεχόμενη επανάληψη, που οδηγεί από δοξολογία στην πρόνοια του Θεού σε μηχανικές ενέργειες και εφησυχασμένη ψυχή.

Αδελφοί μου, πολλοί στη διάρκεια της εκκλησιαστικής ιστορίας έπεσαν σε αυτούς τους πειρασμικούς λογισμούς. Είτε αμφέβαλλαν για τη διάθεση του Θεού διαρκώς να ενεργεί τη σωτηρία του ανθρώπου, διακρατώντας την Εκκλησία του, και ανέπτυξαν ενέργειες δικές τους σε μια προσπάθεια να «σώσουν την Εκκλησία», υπακούοντας σε δικές τους θεωρήσεις, είτε συνήθισαν το εκκλησιαστικό θαύμα, εξοικειώθηκαν κι έπαψαν να δοξάζουν το θείο μεγαλείο υποτασσόμενοι σε μία αίσθηση ρουτίνας. Τόσο η χλιαρή πίστη όσο και η συνήθεια προσδιορίζονται από

τον Χριστό μας ως «απιστία και διαστροφή», ακριβώς διότι ως εσωτερικός, λεπτός πόλεμος, αν επικρατήσουν, οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα• στην έλλειψη ορθόδοξου προσανατολισμού στην πίστη και στον υποβιβασμό της Εκκλησίας σε ακόμη ένα πολυπρόσωπο μάρφωμα του ιστορικού προσκηνίου. Σε κάθε περίπτωση, αδικείται η μόνη αλήθεια που διεκδίκησε η Εκκλησία αυτοπροσδιοριζόμενη, ότι είναι σώμα Χριστού, ο Χριστός παρατεινόμενος στους αιώνες, ιατρείο ψυχών με προορισμό τη βασιλεία των ουρανών.

πηγή: www.agiazoni.gr